

Uvodna riječ

Poštovani čitatelji, drago nam je da ste zavirili u još jedan Croaticumov zbornik nastao uglavnom na temelju priloga sa Savjetovanja za lektore hrvatskoga kao inoga jezika koje se, u organizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te Croaticuma – Centra za hrvatski kao drugi i strani jezik, održava već osmu godinu zaredom na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Prvu cjelinu Zbornika čine metodičko-didaktički i kontrastivni radovi.

Ivančica-Banković Mandić (*Jednom davno* i danas – bajka kao model poučavanja inoga jezika) uvodi nas u svijet bajke u kontekstu poučavanja stranoga jezika primijenivši moderne metode učenja, kao što su naprimjer psihodramaturgija i cjelovito učenje, na jednu tradicionalnu književnu vrstu. U spomenutim se metodama naglasak stavlja na afektivne, socijalne i fizičke komponente učenja, često zanemarivane u metodama u kojima su u fokusu kognitivne komponente učenja. Uključivanjem i tih komponenata učenik potpuno „uranja“ u proces učenja, a učenje postaje kreativnije i zabavnije. Na primjeru bajki mogu se obrađivati različite ili gotovo sve jezične razine i to na različitim razinama znanja jezika.

Jelena Cvitanušić Tvico i Aida Korajac (Uporaba kognitivnih, metakognitivnih i kompenzacijskih strategija u pisanoj proizvodnji na hrvatskome kao inome jeziku) istražile su uporabu kognitivnih, metakognitivnih i kompenzacijskih strategija kojima se učenici HIJ-a služe na razinama B1+ i B2 u pisanoj proizvodnji. Istraživački korpus sačinjavali su eseji koje su učenici uglavnom pisali za domaću zadaću i polustrukturirani intervju. Rezultati toga istraživanja pomoći će nastavnicima u razumijevanju složenosti procesa učenja kroz koji prolazi učenik pokušavajući sastaviti pisani tekst na inome jeziku, posebno u razumijevanju strategija kojima se pojedini tipovi učenika služe. Uvid u to može pomoći nastavnicima u jasnijem iščitavanju učenikova nerazumijevanja dijelova poučavanoga jezičnoga sustava i prilagođavanju metoda poučavanja učenikovim strategijama učenja i individualnim karakteristikama radi učinkovitije pouke i boljeg ovladavanja gradivom.

Kako „prilagođeni Hlapić“ doprinosi razvijanju svih četiriju jezičnih vještina – pisanju, govorenju, slušanju, čitanju te stjecanju sociokulturne kompetencije, izlažu nam Ranka Đurđević, Ana Grgić i Tanja Salak (*Šegrt Hlapić za razinu B1* u nastavi inojezičnoga hrvatskoga). Autorice su prilagodile poznati hrvatski dječji roman za čitanje na razini B1 jezične kompetencije (2015), a u ovome članku donose niz korisnih primjera zadataka (aktivnosti prije čitanja, gramatičkih i leksičkih zadataka, vježba za razumijevanje, za govorenje i pisanje te tema za razvoj sociokulturne kompetencije) kojima će zacijelo potaknuti i ohrabriti nastavnike da posegnu za književnim djelom kao lingvo-metodičkim predloškom već na razini B1.

Kontrastivni pristup hrvatskomu i hindskom jeziku s obzirom na imenički sustav nalazimo u radu Marijane Janjić (Usporedba sustava imenica u hrvatskome i hindskome jeziku). U radu se sažeto analizira kategorija roda, broja i padeža u tim

dvama jezicima te upućuje buduće lektore na možebitne poteškoće u poučavanju učenika kojima je prvi jezik hindski. S obzirom na to autorica predlaže drukčiji redoslijed poučavanja padeža od onoga koji je zastupljen u udžbenicima inojezičnoga hrvatskoga i predložen u drugim istraživanjima.

Motive iz serije krimića *BalkanNoir* u kontekstu nastave hrvatskoga kao inoga jezika HIJ-a i istraživanja o međukulturnoj kompetenciji interpretira Antonio-Toni Juričić. Autor smatra da je važno u nastavi progovoriti i o *teškim* temama, a književni ulomci mogu biti dobar uvod u njih. U članku „Primjer razvijanja međukulturne kompetencije na stupnju C1“ donose se i mišljenja studenata Croaticuma o potrebi da se radi boljeg razumijevanja aktualnih događanja na nastavi govori i o takvim temama. Autor prilaže i studentske zadatke vezane za niz osjetljivih tema koji mogu ohrabriti svakog nastavnika da svoju nastavu obogati sadržajima kao što su generacijski jazovi, nostalgije, tranzicijski potresi, posljedice ekonomskoga raslojavanja, suočavanja s prošlošću i sl.

Dinka Pasini elaborira važnost provođenja projektne nastave i na sveučilišnoj razini, jer ona, temeljeći se na suradničnome i iskustvenome učenju, potiče kreativnost studenata i motivira ih na istraživački pristup učenju, čime se pospješuju ishodi učenja. Kako je takva nastava provedena na Croaticumu na *Jezičnim vježbama IV* te koliko je poticala studente na aktivno učenje i dubinsko promišljanje te razvoj međukulturne kompetencije, može se pročitati u članku „Čitanje zagrebačkih grafita“ – primjer projektne nastave na Croaticumu.

Na pitanje koliko studijski boravak u inozemstvu pospješuje učenje nekoga stranoga jezika, pokušat će odgovoriti Martina Podboj (Inojezični hrvatski u kontekstu studijskoga boravka u inozemstvu). Autorica opisuje specifičnosti studiranja u inozemstvu te upozorava na čimbenike koji utječu na ishode učenja manje od očekivanih.

Sanda Lucija Udier, Marica Čilaš Mikulić i Milvia Gulešić Machata (Razvijanje učeničke autonomije učenja u hrvatskome kao inome jeziku) upućuju na važnost razvijanja učeničke autonomije u poučavanju HIJ-a. Posebno se ističe uloga nastavnika, odnosno obilježja koja bi nastavnik trebao imati, u razvijanju učeničke autonomije. U članku se opisuju razine postizanja i implementiranja učenikove autonomije te se donosi popis aktivnosti kojima se potiče razvoj učeničke autonomije, i to u području vještine pisanja, samostalnoga proširivanja vokabulara i u ovladavanju gramatičkim obrascima.

Aida Vidan objašnjava kulturološko-iskustveni pristup poučavanju hrvatskoga na Sveučilištu Harvard. Kratkim pregledom korištene literature u izradi metodologije udžbenika za početnike autorica članka „Kulturološko-iskustveni pristup poučavanju hrvatskoga kao inoga jezika“ naglašava potrebu primjene novih tema i materijala u nastavi koji su u skladu s potrebama novih generacija inojezičnih učenika. Uvođenjem raznovrsnih elektroničkih sadržaja kao što su Google maps, Skype, YouTube, elektronički rječnici i datoteka i sl. u učionicu otvara se mogućnost da se učenici što aktivnije uključuje u život ciljane jezične zajednice. Pri tome se posebno potiče razvoj razgovornih sposobnosti.

Đurđica Božić, Sanja Franković, Petra Gverić Katana, Zorica Jurčević, Denis Njari i Željko Predojević, lektorice i lektori HIJ-a sa stranih sveučilišta, od Indije preko Mađarske do Irske, opisuju nam primjere dobre prakse, odnosno izvannastavne aktivnosti što ih provode sa svojim studentima kojima je cilj dodatno motivirati studente te poboljšati komunikacijsku i međukulturnu kompetenciju.

Zbornik završavamo prikazom vrijednih ostvarenja iz područja HIJ-a te retorike i društva. Autori su prikaza Marinela Aleksovski, Ranka Đurđević, Josip Lasić, Martina Podboj, Nikolina Sokolić i Sanda Lucija Udier.

Poštovani čitatelji, osim što ćete u Zborniku naći korisne teme i ideje za rad u nastavi inojezičnoga hrvatskoga kao i u nastavi stranih jezika općenito, sigurni smo da će vam one biti i poticajne za vaše istraživanje ovoga područja.

Urednici